

Bogár László: Temetetlen múlt

2014 június 19. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A negyedszázaddal ezel?tt történtek feltárásának egyik legdrámaibb mozzanata Nagy Imre újratemetése. Bár messze ez az újratemetés kapta a legnagyobb nyilvánosságot, számos más híresség hamvait is csak a politikai átalakulás után helyezték örök nyugalomra.

Talán ezért születhetett meg az a cinikus vicc, amely Pombal márki híres mondását fordította meg. Miután az 1755-ös lisszaboni földrengést követ?en a király ?t tette a helyreállítás teljhatalmú irányítójává, ezt mondta: Temessék el a holtakat, és gondoskodjatok az él?kr?l. Nos, az erre épül? magyar tréfa így hangzott: Gondoskodjatok a halottakról, és temessétek el az él?ket!

Az a nyilvánvaló kudarc, amivé végül is a rendszerváltás vált, alátámasztja a vicc maró iróniáját, de érdekes végiggondolni, hogy miért is kellett gondoskodni a holtakról. (Hogy az él?k „eltemetése” miért és hogyan zajlott, arról most nem érdemes szólni, egyrészt evidencia, másrészt írásaim többsége az elmúlt évek során f?ként éppen err?l szólt.) Az emberi kultúrák egyik ?si parancsa, hogy az elhunytaknak, bármilyen éles konfliktusok részesei is voltak életükben, elemi erkölcsi kötelesség megadni a végtisztességet. Még akkor is, ha halálos ellensége volt a fennálló rendnek, hiszen halálától kezdve már az „öröklét” része, s így szakrális tiszteletet követel. Szophoklész híres sorstragédiája, az Antigoné éppen azt a drámát mutatja be, ami akkor következik be, ha az ember megsérti a legf?bb szakrális törvényeket. Ám az a tény, hogy már több ezer évvel ezel?tt is éppen az uralkodó Kreón sérti meg brutálisan az ?si törvényt, arra utal, hogy a hatalom birtokosai már a régi id?kben sem tudtak ellenállni a kísértésnek, hogy mégis csak áthágják az elemi el?írásokat. Kérdés, hogy miért.

Az elhunytak öröklétbe átlényegült emlékükkel olyan immanens szimbolikus hatalommal bírnak, ami már nincs alávetve az evilági er?knek, uralkodóknak, így kiemelten veszélyesek lehetnek a fennálló rendre. (Talán úgy is fogalmazhatnánk, hogy az elhunytak olyan végs? szakrális „státusszal” rendelkeznek, amelyb?l, legalábbis a földi hatalom számára, egyszer?en „leválthatatlanok”. Ez pedig állandó és ellen?rizhetetlen fenyegetés e földi hatalmak számára.) Ennek tudatában a fennálló hatalom legalább azt megpróbálja megakadályozni, hogy valamilyen evilági anyagi-fizikai megjelenítése is létezzen a számára veszélyes üzenetet hordozó elhunytnak. Tehát hogy például ne legyen sírja, pontosabban ne lehessen beazonosítani a földi maradványok konkrét fizikai helyét, ami aztán a spirituális hatalom megnyilvánulásának szimbolikus terévé alakulhatna át.

Nagy Imre esetében evidens módon arról van szó, hogy ötvenhat értelmezésének ellen?rzése a Kádár-rendszer legf?bb legitimációs bázisa volt. Harminchárom éven át csak azzal igazolhatta a magyarság elleni b?ntetteit, hogy ezzel valami ennél is sokkal rosszabbtól óvta meg a közösséget. És mivel Nagy Imre személye és emléke él? szimbóluma volt 1956 „alternatív” értelmezésének, így állandó fenyegetést jelentett a rendszer meghatározó jelent?ség? legitimációs talapzatára.

Ugyan a huszonöt évvel ezel?tt lezajló újratemetés látszólag egyszer?en „csak” a végtisztesség megadása volt, ez azonban optikai csalódás. Hiszen a temetés a nyitánya és egyben dönt? eleme volt annak a kíméletlen és jórészt máig is feltáratlan küzdelemnek, amelyet az új rendszer politikai alakzatai folytattak/folytatnak egymással a kialakuló berendezkedés létmin?ségének, s e létmin?séget megalapozó legitimációs talapzatnak a meghatározásáért, illetve az e feletti ellen?rzés megszerzéséért. Nagy Imre újratemetése tehát eleve csak eszköz és ürügy volt, s kizárólag arra szolgált, hogy eld?ljön, ki és milyen módon sajátíthatja ki 1956 újraértelmezését.

Ma már világos, hogy mint minden más dönt? fontosságú összefüggés, ez is az SZDSZ totális véleményhatalmi diktatúrájának ellen?rzése alá került, és lényegében máig is ott van. Ebben az értelmezésben Nagy Imre azt szimbolizálja, hogy a magyar társadalom 1956-ban egyszer?en vissza akart tagozódni a liberális létértelmezésre épül? globális kapitalizmus rendszerébe, ám az ezzel szemben álló szovjet birodalom és lokális kollaboránsai ezt megakadályozták, majd a kísérletet vérbe fojtották. Ez az értelmezés világosan jelzi, hogy a rendszerváltás nyomán az egyik birodalmi hazugsággépezet manipulatív hatalmát egy másik birodalom hazugsággépezetének manipulatív hatalma váltotta fel. Nagyjából úgy, mint az „arab tavasz” vagy az ukrán „forradalmak” rendszerváltásai során. A mostani negyedszázados megemlékezés elvileg akár arra is alkalmas lehetne, hogy végre átbeszéljük mindezt. Csak rajtunk múlik, hogy így lesz-e.

Bogár László – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló